

Rahjas Weesis ar pec
lilumem malsā:
Ar pecfutifchanu
elfcheme:
Bar gadu 2 rbl. 75 lap
1/2 gadu 1 rbl. 40 lap
1/4 gadu 90 lap

Rīga fanemot:
Par gabu 1 rbl. 75 lap.
" $\frac{1}{2}$ gabu 90 lap.
" $\frac{1}{4}$ gabu 50 lap.
Ar pēsuhātīšanu ažseviēs:
Par gabu 3 rbl. — lap.
" $\frac{1}{2}$ gabu 1 rbl. 60 lap.
" $\frac{1}{4}$ gabu 1 rbl. — lap.

Tables Tables 1-6

Die passende wissenschaftliche Ausgabe Reihe wechselt.

St. Michael's Church

Melitissa un. Literarische Leistungs-

Mahjas Zeesis isnahk weenreis nedelsā, kreschdeenās. — Ar katrai numuru isnahk literāriskas peelikums un katrai mehnēsi semkopibas peelikums.

Laipnai eewe hribai!

Nr 40. numuru eesahklaž jauns gada zeturksnis lai-
rakstu apstoleschanai.

"Mahjas Weesis" ar abeent pe

maksas: *urūšas* *to* *urūšas* *urūšas*

„Mahigs Beesa“ ekspedīcija

Saturs: Kreevijas rūpneezība. I. — Raads wahrds par Bulgariju. I. — No eelsfēmes: a) Waldības leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zītam Kreevijas pusem. — No Rīgas. — Kugneezība. — No abeņiemem. — Svīte. — Līgū finas. — Telegramas. — Daſchadi rassii: Bibna par dīšiwi. I. — Avises premija.

Literatūra — Peelikumā: Sadishwes ehnā. — Utminas is Rabda latvijā pēmīstīšanā Berlīnē.

Kreewijs. rubvneeziba.

Re Dr. phil. R. Ballofda

I.
Ruhpnenezibai scha wahrdä plaschakä nosibmë missigs
swars latras semes, ari semkopibas (laulhaimneezibas)
semes faiuneezibas attihribä. Mehs finam, ta Kreewijä
vilsehtu eedsihwotaju skaitis istaisa knapi desmito dalu no
wifas semes eedsihwolajeem — un totehr ruhpnezibas
raschojumu wehrtiba narf semala par wifu jemkopibas
raschojumu wehrtibu. Te finamis krikt swarä ari tas
apstahklii, ta semkopibas produktu (raschojumu) wehrtibas
leelo attahkumu un gruhtas iswadaschanas dehl Kreewijä
zaumehrä wairakkahri semala nelä Walat-Eiropä. Ta
briku, leeluhponeezibas raschojumu wehrtiba 1892. g
Kreewijä sneedsas us 1400 milj. rublu, no lahdas sumas
nu gan opmebram fresha iecja ja aiftaia lä neisstrahdati
materiala, semkopibas produktu (raschojumu), ta totoilnas
labibas, linu un zinu leetu wehrtiba; darbinati tika leel
ruhpnezibä opmebram 940,000 strahdneeli. Ja nu te
stahdam pretim semkopibas raschojumu wehrtibu, tad
atzeresimees, ta Kreewijä rascho gabä opmebram 340 milj.
puhru rubsu, 100—120 milj. puhru kwoeschu, 300 milj.
puhru ausu, 70 milj. puhru meeschu, 140 milj. puhru

lartupelu. No scha raschojumu daudsuma wehl ja-atflaita apmehrom veelde dala sehlai — un ja nu mehs tad rehlinasem kweeschu puhra zaurmehra wehrtibu us weemi rubli, rudsu un meeschu us 80, ausu us 60, lartupelu us 20 kap. (Walora gubernas finams zenas ir vismas parvusi, pat — otrit angstakas, bet Widus-Kreewija muhsu ihstaaja labibas kleht un sevisheli Austrumia-Kreewijohdas schimbrishcham zaurmehra zenas), tad isnahl, lovisa raschotla labiba un lartupeli, sehllu atflaitot usk lahdus 600 milj. rublus wehrtibā, bes tam wehl Kreewijor rascho lahdus 16 milj. pudus lini un pus til dauds lanoepaju 70 milj. rublu wehrtibā, bes tam wehl lahdus 25 milj. pudus linsehllu 80 milj. rublu wehrtibā. Tumu wehl nahkin slah tlopkopibas produktu (raschojumu zenas, bet te mums jasargas no dubult rehlineem — zuhlgatas wehrtibu wehra nemot ja-alzeras, ta ta pa lee salat bakal jau eeflaitita labibas un lartupelu wehrtibā — ausas teet isbarotas firgeem (iswedimus atflaitot) weenigi gowsloru produktu, peenu un gowsgatas wehrtibu war taisni preeflaitit. Gowsloru Kreewija 1888. g. bija ap 33 milj., ja nu slaitam, ta pase no teent bise slauzamias gowis, kuras zaurmehrā derva 800 stopu peenagadā 2 kap. stopā rehlinot, tad peena wehrtibā bija ap 200 milj. rbt. leela, 60—70 milj. pudu goro un wehrtibaka gata wehl lahdus 120—150 milj. rbt. wehrtibā. Tabdvisa semikopibas raschojumu wehrtibā fneedjas knapahri par 1000 milj. rubleem gadā tajās weetās, kur teet raschoti — pilshčas un us robecham finams schipirmwehrtibu pawairo frakles un tigonu, widutaju pelna Leelruhpneezibas raschojumu w-hrtibā turprelim fneedjas lihds 1400 milj. un ja ari atflaitam, ta jau mineis, nei strahdatu raschojumu pienwehrtibā, tad tomehr oslis 900—1000 milj. rbt., ta ta wehrtibas dala, par kur raschojumu zena zaur isistrahdaschanu teek pawairo Fabriku strahdneelu algu Kreewija zaurmehrā rehlini un 190 rubleem gadā — ta tad visi fabrikas strahdneelis nopolnija kopa ap 170 milj. rublu. Bet bes leelruhpneezibas Kreewija wehl pebz dascheem aprehlineem esot a

7½ milj. mahsruhpneezibas strahdneelu, kuru raschojumu wehrtiba ari sneedsotees us 1500 milj. rublu. Schee pehdejee slaitti, ka leekas gan buhs drusku pahrsipihleti un warbuht ihstenibā us puñt mosaki. Neatrá sinā mehs is scheem slaitleem noslaherstam ruhpneezibas leelo nosihmi ir semkopibas walts tantaś fainneezeibā. Ruhpneezibai tahtaku attihstotees, fabrlu strahdneelu slaitam pеaugot, ar loiku leelu dalu semkopibas raschojumu, ko tagad iswed us ahrsemem, warelu patehret paschu semk. Vilnigakai ruhpneezibas attihstibai tas labumis, ka ta vadara paschu semi neaktarigalu no ahrsemem, kas no swora fewischli kara gadijums — tapehz tad ari Kreevič eewestas apsardsibas muitas, lat waretu paschu semi attihstitees spehzigā ruhpneeziba, kurai pehzak nebuhu jaħaidas ari no ahrsemju konkurenzes. Ja pee mums leelruhpneeziba nau jau dauds siyrali attihstijusēs, tad tur wainigi nesinofchana un bales no kapitala saudejumem, bailes no salta gruħħala, faresħgħitaka usneħħmuma. Pee mums kapitalisti paraduschi dauds wairak pelnit neħħa Walar-Eiropā — fewischli fabrikanti tik tad għid lu rasħot kaf teem jau epreekschu nonehmejs drofs, kaf jau epreekschu sinati pastellejumi, newis ka ahrsemes, kura palikam weħl zaur peedahwajumeen rada patehretajus. Pee mums leelruhpneeli, fewischli zuatura un d'sels fabrikanti fuħħas par gruħteem laikem, peeprafa arween jaunus atweegħlinajmus un pavalsius no Waldibas, komehr tee pateesibā, neska totees us wiċċam sawām pa leelai dala nederigdm, noweżo juschant et-talhem, pelna 15—20 un wairak prozentus un waldiba pepspesta pastelliet leelu daku d'selsżeku buhwei wajadfigas d'sels no ahrsemem tapehz ka eelsħejnes fabrikas tas-sa nespħej pagatawot. Bis-pahri ari muħfu fabrikas weħl vohral maš spezialisejusħas, — maš fabolis-jusħas darbu — fewischli tas-sa manams pee d'sels fabrikam, kura dauds fabrikas peenem pastell-żunni waġi us wiċċem eespeħjameem barbeem un zaur to pamasina darba fejk. Amerika peemħeram pastiaw weħselas leelas d'sels fabrikas, kas neħħa zista neisgatawo ka junta bleki, waġi ka d'selsżeta fleedes, zaur taħdu weenpu ħiġi darbibu tiek taupits lee-

Dolphadi rotiti.

Zihna par dñihvi.*)

I.

Runajot par dñshwi es te tublit gribu aishahdit, la ru
naschu par dñshwi wieplashchak noschue, t. i. apskaitisch
un eenvehroschu ka dñshwneekus ta ari stahbus, tadeht ka
pehdejee aug un wairojas pehj teem pascheem likumeen
ka dñshwneeki. Tas isklaufas warbuh brihnisceli, bet pa
teefibā schas diwas dabas walstis, dñshwneeku un stahdi
walstis, saetas til zeeschi lovā, la mehs pat nesinam un
newaram noteikt, kur heidsas weena un kur sahkas otrai
jo ir dñshwneeki ar tohdam ihpaschibam, la wirius wa
peeskaitii ari pee stahdeem. Tuval schoreis sho pawisan
dihwaino salaru neapluhloschu, aishahdu us to til, lai ne
zestos nehaak nohroratumi.

Katrīs stāhds savā pastahwibas laikā išaudsina mōira graudu, katra mahtīte (dīshvneeku walstī) normalds dīshwē apstahklos waj nu dehj waitak olu jeb dsemītē dīshwū pēhnahklamoš. Tā tad katra dīshhwu radijumi fuga, katra stāhds un dīshwheels zensħas mairotees. Ja meħs peenemtu, la no katra stāhda iſaug tikai 2 graudi, un nisħeem 2 attal pa diu, tad pēbz 21 gada meħs dabutu wairak kā miljonu graudu. Bet taħdu stāhdu, kas iſaudse par gabu tikai 2 graudus, waj parwisanu nar. Stāhdirasdo warak graudu. Pee dasidam argu un dīshvneeku fugam mairoschandas fasneeds pateejt bresmigu ohtrumu. Tā wiſeun pasihxtamais aħars iſswieejit il-rodha lihds 300,000 oħrau kahdai siwix, lo fuuż par menzu, lihds 4 miljonu oħrau. Ja sħee 4 miljoni siwju iſru attihxlios un raditu atla katris 4 milj. un ja tas tā eeu taħlak lihds 21. gadam, tad meħs dabutu taħdu flakti, lo waix ħneweens newareku iſsfaul un menzex tā pawarotok uħdekkos, lu kam nebuhu eespehjams ne tikai baribas dabut, het pat ne kustetees. Bet schahda nesalme war noti kliet ktorija un ne ikdeem niċċek dīshwē. Noste dabu iau pat ipo qabda luu. Iai ne

weens folks ne-eeargti debesis. Dabā tahda wairoschānd
naw eespehjama. Ja mehs pit peenentum, ka tilai ween
gada tadičas stahdu seħħlas un dsiħwneelur veħznahkla
dsiħwotu, tad wiñnum us sejnes wiñfus waifs nemas ne
buħtu weetas. Pateejibā tas ari nemas naw eedoma jama
ja, ja mehs peenentum, ka wiñt stahdi paleek neaiffslahr
un briħwi attiħsas, no fa tad-lai pahriek dsiħweeli, n
almennejem iſtilt wiñi tal-newar. Ja mehs gribetum, lo
attiħsas tilai tee dsiħwneeli, kas ehd saħli, tad stahd
walstijj-tiks pahri darits. Għażiex ehdejjeem turpreti, k
willam un xiteem, buhs ne-eespehjanis dsiħwot. Att wahrd
salot, organista dsiħwe — dsiħwiba naw domajama be
pastiħwigas — nemitħosha dsiħwu radiżjumu isniżżina
schanas.

Dſihwe ir miuhschiga zibna ſtaep dſihweem rabijumeem
un ſotrs weids lo wairochanas top aprobefchote, ap-
ſpeefis nu wiſam zitam dſihweelu fugam. Schi zibna
newar miteteers ne weenu weenigu ozumirkli, tadeht ſe
latris ſolis dſihwe ir ſolis ſchai zibna. Jazibnas ir po-
wiſu: pribz boribas, par weetu, par ſauju ſemes, par goisu
par uhdens pilleenu, par ſaules ſtaru, par vofcha meefas
aiffargaschanu, ihz ſakot — par dſihwi, wiſplaschala u
wiſapiverofcha ſcha breeſmiga waheda noſihme. Kas
ſchai zibna ir kritis, tas ir pagalam; winam ir jamir,
un zitti dſihweeli un ſtahdi winu tuhlit ir omuligi apehd.
Tas ſtahds ieb dſihweels, kam iſdewas noraut daku n
mirufdas meefas, ir uſwarejis tos, kuri to naow wareju
juſchi. Kas beeſchi ſchahdejabi uſwar, tas paleek ſpehzi
gats un eequiſti wehl wairak ſpehjas pahwaret ſauju
preſineelus — konturenius. Turprett tas, kurič beeſchi
ſauſe laujas lauku, paleek wahjals, mirſt un zaur ſauju

nahwi atlaha jammu kautuu lauku, kui atkaal heidsas a
usvaram no weenos puses un saudejumneem no otras
Peewedisim peemehrus.

wanags war apstreet bes atpuh^{as}. Ta tab latris halo-
dis, kuru apehd wanags, ic baribas kunoos, las teek ari
zitem wanageem atrauts. Ta tab sharp scheent puineem
noteek pastahwiga zihna pat ari tab, ja wini sawa sharp
nemas neplehsch^{as}. — Ja kaudis lasa weenā meschā sehnēs,
taa wini ozim redsot fazihlsas sawa sharp, lai gan weens
otru neaphalwo ar fteeneem. — Ja stahds rasch^o pat
gadu ſmitu graudu, no kureem jaurmehrā tilai weens
wards laift falnes, tab faprotaans ſchis stahds zihnas ar
faweeem kaimineem deht ſemes gabala un nepeegeehamās
gaifa un faules gaifmas. Winam wajoga noslahpet weenu
no kaimineem, jeb kaimini winu noslahpēs. Widus zela
naw un neitraliteet naw eespehjama. — Us osoleem, ah-
belem un dascheem zitem koleem avg stahds, ko fauz pat
„viscum aucuparium“. Schis stahds zihnas dſihwes
deht ta ar ſew ſihdsigeem, ta ari ar teem koleem, no
kureem wiſch fuž barojoschu fulu. Ja ſchahdu ſchahdu
ſawairoſees us weena ſoka pat dauds, tab ſoks nolallis
un mires, un tab faprotaans jabeidsas ari wina parafiteem,
tas ic teem ſtahdeem un dſihwneeleem, las no ta barojas.
— Puini ehd ſcha ſtahda ogas un tab iſlaifa wina fehllas
ſawd^s iſlahenijumds. Ta tab ſchim ſtahdam ic no ſwara,
ta puini ehd ſtu wina auglus. Bet ic wehl dauds ſitu
ſtahdu, kuru fehllas tāpat teek ifnehsataſ; ta tab ari
preekſch teem ic no frvara, ta puinis gribetu winas uſloſt.
No ta mehs redsam, ta ari ſche ſabkas fazihlſte pawiham
ſawadā originalē weidā: weena oga ic ta ſaka putnam:
„luhdsu apehd mani“, otra ari luhds: „eſt til laipns, pa-
ſinekk mani.“ Nu, kuras ogas buh^s garſchigikas, tas
puinis ehdls un tās buh^s uſwaretojas, jo wina fehllas
tīls waical ifnehsataſ, winas wairoſees abrak.

Dishwot pasaule it pastahwigi zihntees un pastahwigi usmaret; stahds zihnas ar stahdu, stahdehdeis dishwneels ar stahdeem un ziteem stahdehdejeem, galas ehbeis ar galas ehdejeem un stahdu ehdejeem, leelie dishwoneeli ar maseem, ta peemehram, wehres ar kaut lahdu musthu, lura dehj wina nahfis olinas un isperina winam degunq wesele nahwigu eenaidnreku puhli. Bilwels art zihnas ar duschadeem pa-

*) Писаревъ: Прогрессъ въ царствѣ растеній и животныхъ (Pisarewa: Utibisiba ſtabdu un džibroneku walſtis.)

listi pee darba riķeem un maschinam, beidsot ari strahdneeki zaur to eeguhst dauds leelaku išweizibū, tā kā zaur mehrā Anglii waj Amerikani dselss strahdneeks padara trihs lihds tschetras reises wairak nela Kreewu strahdneeks. Schahdas darba neweilnies deht tad ari pa labai datai isskaidrojas samehrā ar ahrsemem semajās darba algas. Par darba masām sēmēm waram wehl peewest schahdu peemeħru: Rīgas zemenisabeika pehz Kreevijas ofizielas fabriku statistikas 1891. gadā ar kahdeem 400 strahdneekem isgatavoja 150,000 mūgas zementu, Noworoffiša pastrahdaja tik pat dauds 300 strahdneeli un Elsaſā (Wahzijā) tāhdai produksjoi (raschschonai) peetika 150 strahdneeli. Peinas pee tam fabrikanteem pee mums atla nesalihdfinot wairak nela ahrsemes, Deenwidus. Wahzijā mūza zementu (10 pudi) malkā ap $1\frac{1}{2}$ rubla, pee mums 5 rubl.: par darba algam iseeit Wahzijā gandrihs tik pat dauds kā pee mums, tapehz ka tur strahdneekus nedabun sem $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ rubla par deenu, pee mums deenas strahdneekem maksā 75 kāp. par deenu. Nav tapehz brihnūms, ka pee mums labi waditas fabrikas, it ihpaschi dselss un zementu fabrikas atmet lihds 100 prozentus peinas gadā un maksā wehl trelnas direktoru algas. Daschu fabrikantu schehloschanas isskaidrojama tik zaur netizomu atpakał rālikshamu tehnītā — wißpahr mehs daudzreis ir nesapnojam, zil breefniugi muhsu fabrikās teek materials un darba spehls schkehrdet. Tā pehz ofizielām finam muhsu glahschu fabrikās iseeit weena puda glahses pagataweschonai 15—18 pudi malkas un tikai labakās fabrikās 7—8 pudi, ahrsemes labakās glahses fabrikās tikai 2 pudi. Nav tapehz brihnūms, zil ahtri pee mums neleeli glahschu „schluhni“ nopošta weselus meħħus. Ne dauds labaki eet leegeknēzibā, Wahzijā rinka krabsnis 1000 leegeku isdedfinaschanai reħkina 10 pudi almena oglu jeb 20 pudi malkas — pee mums walejds jeplods dedfinot pateħrē 5 reises wairak kurinamā materiaļa. Wissā Baltijā wehl tik 2 rinka jepli — Wahzijā ap 3000. Wissabaki pee mums wehl attihstijusħas kolwilnas fabrikas, kaut gan ari ir tās wehl stipri pakalā ahrsemem: pee mums 212 fabrikas ar 6 milj. spolitem un 200,000 maschinu stellei isstrahdā $11\frac{1}{2}$ milj. pudi kolwilnas gadā, pee kām strahdā ap 210,000 strahdneeli; Anglijā isteek preeħsch tāħda pat kolwilnas daudsuma isgatawosħanas ar pus tik dauds strahdneekem. Kolwilnas, kā jau weżas ruhypnezzibas sara eetaħħes ari pee mums vahraf trelnu velnu neatmet — retas no tām malkā vahraf par 10%, gadā — leela data peeteek jau ar 5—6%. Kā tħalli ruhypnezzibas sari, kui leelisti aiffargati turprettim pee mums jaħi isplaktitees vahdejha loikk dselss, zementu, kimijsku weelu un maschinu fabrikas — schas atmet wiessleħa l-oħra, bet tur ari wajadfigs wiċċawairak samanis un leetprashanas, to wadibu tik weegli newar u stivet nespezialisteem, kas no jaunlaiku teknikas attihstibas nela nesin, kā tas deemscheħi

blusu, kura apmetas lihds ar sawu givieni winam sem
lahjas naga un ifzel tohdejadi kipru eelatsumu; wißpah-
rigi wiß augstakee dsihwneeki — ar wißmasaleem para-
siteem, kuri dsibwo minu eelschäss un ir beeschi par nab-
wes zehloni. Schi wißpahrtigà pasaules zihna ir koti da-
schada. Katram indiwidam — dsihwneelam ir weenadi
jausbruht un ja-atgainajas un tilai tas, kas ir pasargajis
sawu meesu no sawu daschdaschado enaidneelu ehfigribas
mehginajumeemi un kusch pats ir apehdis peeteekoschi
dauds zitu enaidneelu, tilai tas war atstaht sem pehz-
nahzejus, kureem pehz dsimfchanas tublit jaussahl takha
pat zihna.

Gerastees pasaule — ta ir weenahrshchakā leeta, bet
dsihwot pasaule — ta ir aikal mahksla. Leelum leela
dsihweeku dala eenahk vasaule kā lahdā milsu sehti, kur
pawahri latru ozumirkli zehrt, schlehrsch, wahra un zep
zits zitu. Gekuwis tahdā sawadā fabeedribā, jaunais ra-
dijums taisni no mahtes meesam pohreet laut lahdā kailā
un teek apehtis no kahda pawahra, bet naw wehl va-
wahrs paguwis noriht sawu maliti, kad jau winsch pats,
ar nesagremotu kumoju mutē, sehd kailā un lā „bisstieks“
teek gahrdi uskots no ziteem. Schi brihnischlā darbihā
— zihna, nekad neapkus, bet pastohwigi wirsas us preek-
ischu, naki un deenā bes masakās apstahschanašs no pat ta
laika, kopsch saule spīhd un pasaule pañahw. Zil dauds
miljonu putnu nebarojas peemehtram no graudeem un
kulaineem! Katram putnam wajaga apeht par deenu
kanteem daschadu knischlu waj schllinu, un ta tad ilkreises,
kad winsch atver sawu knabbi, par weenu organissku radi-
jumu poleel pasaule masak.

Waislofchanas spehja peet wiseem organiskeem radiju-
meem ir toti leela, bet galigais resultats jeb isnahkums
neatkarajas no s̄chis spehjas, bet no to schlehrschlu lee-
luma, kahdi stahw s̄chai waislofchanai zelā un no to lih-
deltu labuma, kahdi stahw sinamas fugaas leetoschanā
preelsch lamektu pahrvareschanas. Utihstitees un wairo-
tees kawē zitu radijumu usmahfschanas, aissardības un
usbrulschanas lihdselli iurpreti mellejami sinamas fugaas
organisazijas eegrofischanā jeb kā mehds teilt „meesas
buhwē“. Ja isdeviga organizacija nem pahrswaru par
kawelkeem, tad fuga wairojas, un ja pahrswars ir toti

gitabi vee mums parast. Viis Kreewijä bija 1892. gahdas 29,439 fabrikas ar tilpat waditajeem, bet no pehdejoom bija tilai lahti 1400 isglihtojuschees spezialisti — sava aroba pasineji.

Rahds wahrds par Bulgariju.

No porutſchila g. Mintera.

I.

Roburgas prinzis un wina waldiba

Wihnes vseisēzēla stājījā sehdeja reis — nu jau buhs
lahdi astoni gadi vagabjuſchi — jauns zilweks weenlahr-
schā gekotaja apgehrbā un gaidīja uſ wilzeena aiseeschānu.

Laba teesa pawadonu, wišwairak wišneeli, jaunā zišvela beebri, bija arī eera buschees no mina atwabitees. Wiſeem bija tā ūawabi ap duhſchu, gan ſchehlus, gan ironiklus — apfmejoschees ſlateenus tee uſmeta pa hrihſham ūawom beedrim honwedu porutſdikam Roburgas prinzipim Ferdinandom, kurſch labu ilgu atwatinajumu iſdabuijs, tagad de:nas us Bulgariju, lai tur eenemtu — firſta weetu. . .

Bateši, nopeetni newareja vis us schi jaunā zilwelta noslatitees, kurſch, ihſis „mahtes dehlinſch“ buhdams, klausija ari sawai mahtei, energiſtai Klementinei un dewas no sawas jaukās, ilusās Ebentala pils us Bulgariju, lai iur weenahrſchajā konāk jeb firſta pilī fautos fewi ſā ſchachā karali no Stambulowa ſchury un atpakał ſtumdit.

No porutschika par firstu — waldneelu tilt! Tas jau
tilpat ka weenahrsham soldatam par generoli. Newar
leegt, ka schahds joek muhsu honzedu (Ungaru jahtneelu)
prorutschili lairinal lairinoja.

Mas minutes preefsch dsehszela wilzeena printscha Ferdinanda pawadoni greesa godbijigi zelu leisara adjutantam, lursch jaund trona kandidata preefschâ nolika ihgatawotu papiri un usaijina ja princi leisara wahrdâ, waj nu papiri parakstit seb palikt mahjâs. — — —

Prinzijs parakstija papiri. Adjutants papiri lihds nehmis wehleja au?sti: laimigu zelu!

Nu bija zēlotais no wišām saitei swabads un Austrijas valdibai — pēc „īesās un likuma“ — gar jauno prinči nebija wairs neskāda dala.

Tā iehlīkrās Bulgarijas tagadejais valdneks no fawas tehwīlas.

Rahdus 2—3 gadu desmitus atpakaļ uz Turzijas pusi bija arī kahds zīls poruīschiks deweess — princis Karlis Hohenzollers. Labi nesinadams, waj braukt waj nebraukt, tas bija pēc slawendū Diāmarta greesees, padomu prasi, uz ko šcis nirgabamees atbildeja: „Brauzeet tīk drojchi. Bezuma deenās buhs jaukas atminas, ka efeet par waldeelu bijuschi.”

Lai kam gan Bulgarijas jaunajam valdneekam šeis labais padoms koti patila, jo Rumanijas firsts Karlis bija par karali tījis un sehdeja wehl atveen uz trona. (Tādād wezais Bismarcks bija drusžin pahrēstījēs, domādams, ka tas deenās attkal sawu ironi saudēs. Sinams, miris tas nu wehl naw un kas wijs wehl neverat notisti!)

Pee Batenberga printscha Bismarka wahedi nu gan bija peepildijschees: tas nobeiðsa sawu muhschu par lahdas Ungaru jahtneelu regimentes pallawneelu buhdams. Betta ña nu schis Rohurdseescha preelschahjejs bija tizis ña sakot ar weselu abdu no Bulgarijas ahrā, tad ari prinjis Ferdinand's pats valahwas us to, ka winam buhs tahda pat laime un — brauza proni.

Tà là par s̄ho zilwelu zeen. lasitaji d̄sirb gandrihs
satrā laikrakſia numurā, tad zeru, ta nebuhs ne-interesanti
apluhkot, tà winu wina „jaunajā tehwijsā“ sanem un tà
winsch tur rihlojas tà „wasdineels“.

Leels preeks un leeliskas gawiles valdija Bulgarijā, kad tur
dabuja sinat, ka Noburdseets teeschaam nahlschot. Baten-
bergas prinjis bija praiis godu un sanehmis no Kreewi-
jas Keisara telegramu ar wahrdeem: „... Juhs
Augstiba paschi sinaseet, kas Jums dorams!“ bija laidees
tuhlit lapās. Dānu prinjis Waldemars, dabujis sinat, ka
tas weenbalstiņi no Bulgaru tautas weenieeleem par firsītū
wehleis, steidsās tuhlit pateiktees „par godu“ un nu
tatšu reis bija gadijees ihsis prinjis, kas scho godu pee-
nehma. Un kas tas swarigakais — šis prinjis bija
bagats, milstiņi bagats. Un kā zeen. lastaji fin, zilwelt
ar nau du teek wišur labi uſnemts.

Kā vidiņš laikds Wuhzijā, tā arī nu masajā Bulgarijā bija reis heidsees laikmets, kuru dzejneiki apsēdedasa par „die Kaiserlofe, die schrecklich Zeit“ („bes leisara“, breesmīgo laiku). Viņš rihkojās naigi ween, lai waretu jo spīħdo-schi fanemt „fawu“ waldneku. Tika isweħleta deputazijs lai „winu“ apsweiktu tai briħdi, kad tas us Bulgarija sem i pirmo reis fawu soli spers. Par wadoni, finams tika pasħiħtawais masais Bulgaru Bismarzijsch — Stambulows eereħħleis, kusch waixak drenu us Noburdseeli pe-robeħħas gaibidams eepasins un eemħlejjas fawq flas-tajā seewinā — toreis finams jaunkundse, kura bija ween no tām, kas par iċċo flaweno wiħru (ar tik behdigo galu, kotti interesejjas, kas jau tā wiċċapħrigi damu mode).

Gemihlejees Stambulows, no wihna usbudinatee Bulgaru witsneeli un ministri sonehma jauno "fictu" finamiswinigi, bet — drusžin pahreitegii tee tatschu bija.

Kabdu nu tee bija „fieſtu“ dabujuschi, ſawa ftaltä, plejigä Aleſandra weetä, kusch ſawu reſnumu mehginaſtruzjik nomaflot, walladams weenmehr generatu poletedar karajoschäm kopläm jo kopläm ſelta treſem. Wina veetä tee nu bija dabujuschi ſhlu zilwezinu ar bahlu ſejunenoteiletem gihmja waibſteem un — labi pagaru degumi

argot no eenaidnekeem, issargas no vilnigas isnihischanas
ikai zaat sawu pahrmehrigu audselib; veemehram: siwis
oisch sawus istrus pa leelakai datai taisni ubdeni, be-
ahdeem aissorgaschand lihbsekkem; bishvoneeli isnihizino
lgadus hiltjoneem ilku un masu siwtini, kuras tilko ee
raudsijuschas deenad goismu; gilwelki lkgadus ker un ap-
ehd miljoneem wisadu fugu un daschada wezuma siwju.
Saprotans, ka wisas siwis sen buhtu isnihuktuschas, ja
vinas newairotos ar tie apbrihnojamu ahitumu.

Ja no 4 miljoneem kahdas siju fugaas, pemehraam
nenzu fugaas ilru isnahls tilai 40 siwtini un no scham
tilai 2 preeaugz pilnigi, tad wehl tomehr schi siju fuga
vairofrees, jo schis projezs alkahriofoes ilgabus un menza
dsihwo ilgal ka weenu gadu, ta tad weena pahra weet
kahsees wairaki jauni. Ta tad lai menzu flaitis newai
otos un nemafinatos, ir wajabsigs, lai no warbuht 10
miljoneem olinu ihaugtu tikoi weena par pilnigu siwi.
Bruhti domajams, ta no 10 miljoneem neweenai nebuhtu
pilnigi isdewiba attihstitees. Gandribz to paschu mehs
redsam vee muhsu baribas stahdeem jeb labibas, kura
glahbjas no pilnigas isnibzinashanas weenigi jaaur to, la
eels daudsums stahdiku folastii kopä. Ja mehs grib
um apseht newis simteem puhraveetu ar ruidseem waj
weefcheem, bet tilai kahdas dobes, tad putni opehstu wisu
abibu libds pehdejam graudam; bet ta ka labibas wahrp
flaitis laut kahda nowadä ir neismehrojami leelots par to
putnu flaitu, kuri ehd graudus un dsihwo tai paschä no
vadä, tad atleel zilwekeem ari sawa teesa. Putni pee
hdas libds kallam, barojas, kehzi wehl wairak baribas,
mela apehd un tomehr newar wisu isnibzinat; schahdu
varona darbu eespehj tilai fiseni, bet samehra ari til us
oti masa gabala.

Awīses premija.

Kentučas avise „Herald“ sāveem gada abonenteem pēc
vahvā išmehletees ūchdas premijas: 20 mahrzinās zaub-
lakas, 10 mahrzinās desīnu, 2 maijsus kartupeļu, 5 mai-
js burķanu, 1 maijs ūhpolu vaj desmit viftas. Tīkai
vār fajzis vaj ūchdas premijas ir išstāhditas redzījības
antori vaj ne. (Nov. Wr.)

(Nov. Mr.)

fundā, Diarbelrā, Alepō un Muraschā semes sargu diwī-sijas. Baidas par Turku sultana trona droshibū.

Japanā kreevijas, Frānzijs un Wahzijas eejauks
schanas deht usbudinatee kaushu prahti dauds mās ap-
meerīnāuschees. Japāni tagad energiski lehruschees pē-
sava lara spēhla pawairoschanas. Kara spēhlu meera
laikā nodomats no 66,000 vihreim pawairot uz 250,000
vihreimi; tāpat nodomats leeliski pawairot lara fugu ūlaitu-
tā kā lai Japānu lara fugi waretu pahewaldit Leelo jeb
Klusjo juhru.

Turku sultans Abduls Hamids.

Tagadejais Turzijas waldneeks, kurih preelsch 19 gadeem usnehmās Turzijas līstena wadibu un schobrihb fasneefis 53. muhscha gadu, nepeeder wis vee teem zaur harenia lairinajumu pilno dsihwi jau jaunibā sabojateem rabi-juweem, kahdi parasti nosehschas us schis Muhameda dehlu walsts trona. Winsch ir gorigi un meefigi spirts, ieglihtots vihrs; wina leelala rakstura wahjiba ir bailiba, lura stahw retā, jasala, neisprotamā famehrā ar wina sevishki spehjo waras un waldibas apšinu. Hamids ir neaprobeschois waldneeks; tatschu wina grībai truhlik darbiga satvara, rihzibas spehjas. Winsch ir konserva- tiwu (wezlaitu) usflatu zeenitajs, latra jauninojuma reinaid- neeks, pazeeligs pret ahrsemnekeem un kristigeem wairak arī ruhpem par nepazeetibas felam, nela arī labprahibas. Winsch eezek un atlaisch ministrus ar ozumirkta eedomam un neustizibas, tapehz kā winsch muhscham un arween domojas pamanijs faswehrestibas un nodeweju; tatschu atnaina gimenes wehsture winu schai finā veeteekoschi atwaino. Sultanam ir arween dewiga roka, proti kā dahninatojam. Lai semalee eerebnischi un ofizeeri gaida arī alga un usturu nesin zil ilgi — „wisu tizigo wald- neeks” jenschas sawas augstīrdibas un ne-efoschās baga- tibas slawu mahkligi ustureet zaur plascheem dahninaju- meem walsts warenajeem un bagatneeleem. Sultana zi- willītie ilgadus esīshmeti lihds 20 miljoni rubļu, leelwesira gada alga sneedsas lihds 300 tuhfsoscheem rubleem, la- mehr bagalās Anglijas ministru preelschneeks un walsts darbu vaditajs dabun par gadu ikai kahdus 20 tuhf- stoschus.

1876. gadā Turzijas augstakēs eeredni — leelwesirs, valsts padomes presidents un karaministrs, scheiks ul-islama (augstakā mohamedanu garidsneka) pabalīti, hajwehrejās un nozehla no trena sultani Abdulu Alīšu, kurš arī it diļi vēž tam topa nogalināts. Tehwotscha weetā togad var waldneku nahza Murads, tagadejā sultana Abdula Hamida brahlis. Tatschu ševis bija garigi un meešīgi til tahlu sabojajees, ka jau vēž trii mehnescheeni nahzās iſſludinat aksol jaunu sultani. Hamids atcada valsti beķdigā ūstāvokli: ar Bosniju, Serbiju un Melnkalni notika ūhwas zīhnas un wehl paſchlaik tara

peeteikts kāršč ar Kreeviju. Līkās it kā wai visa pasaule
peerešchi sazeblusēs kahjās un jenschas pehz pahrlaboju-
meem — reformam. Sultans nebūt nenoslehpā jaunu
ihgnumu pret reformam, tātāku beidzot winsč līkās iām
peekrihtam, — wišmas Turzija dabuja kahrolo satversmi.
Satversme pastāhī nu jau 19 gadus, bet vateesībā
18 gadus no tās naw nelas waires manis un tās radi-
tājs Midhats mos mehneshus pehz sava grubītā, nopeetīnā
darba nobeigšanas kluva no galma aistāhdinats un
nosuhtīts wongneezībā.

Pebz Berlines meera lihguma noslehgshanas sultans nebuht nekawejds par ministreem aizinat leelakos harema fainmeezibas vihlatus, zaut io peerahdidams, zit douds winam ruhp Berlines lihguma apsolito reformu isspilbischana. Te Anglu suhniis eedomajas peeteiki Widusjuras esladras demonstraciju Marmara juhre un — tuhlin Abduss Hamids svehti nosolijas reformu leetu nokahriot wieihsalā lailā. Tomehr solijums ari pasila tilai tulshi, neispilditt wahrdi.

Angļu valstsvars līdz Dēferiņš 1882. gadā Egiptes jautajuma leetā, labi pārīdams „slimā wihra” billo, nenoteikto rīhību, ar vīnu dīnā politisku rotolu, kura ahrēmju valdību aprindās fāzehla leelu jautību.

Wehlakā laikā, zil beeschi veen Francija wehlejās, sultans jaunie savu suhtni Anglijai atkal un atkal no jauna atgāhdināja atstāt Egipti; Angļi arveen smēdomees ap-

Abduls Hamids sevischki uspurinajās 1892. gadā atkaujot Bulgarijas parvaldonam Stambulowam audienci. Kreewu sods tam sekoja uz pehdam. Kehds Kreewu valdības rassis isteiza, ka šī Bulgarijas valsts vīra sanemšana tuhlini vež issleegto, neīstio Veltshēwa fēptānu nosodīšanas un wiltoto, Kreewijs politiku aplaunojošcho Sofijas dokumentu issinošanas sazefot Kreevijā dibinatu un tapehz ari jo nopeitnaku usbudinājumu. Pirmajā azumirītī sultana uslētēloja valdneka apšinas juhtas, bet tuhlin ari bailes tās eespostoja schaurās robeshvās. Atbilde slaneja: Turzija lihgumus ārveen turot zēnā un wehlotees ari joprojām uſturet draudibū, sevischki ar Kreeviju.

Baſchā veħdejä laikä wiſu attihxito paſauli nopeetni uſtrauluschi not i lu mi Ar men i j ö. Kristito wa-

Šahrtišas jenas Riga

	lap.		lap.
Sweestis, mahrižinā	25—28	Behru ūbpolint, stopā .	20—30
Galdas ūwees, mahri	35—40	Reelsi, stopā .	10
Bublas galā, podē	175—200	Medus, ūchūnas waj	
Wehrſcha galā, mahri	8—13	tezinats, mahrižinā .	35—40
Schahweta aitas galā, mahrižinā	7—9	Meeschu putraimi, stopā .	7—10
Swaiga aitas galā, mahrižinā	6—9	Sirni, stopā	7—12
Tela galā, mahrižinā	7—15	Rahli, puhrs	100
Schahwets ūchlinkis, nr.	13—16	Burlan, puhrs .	60
Schahw. ūpelis, mahri	18—20	Kolleti ūgorini, stopā .	6
Breeschā galā, mahri	15	Kurs. ūweeschu biheletri	
Sali, gabalā	40—120	milti, mahrižinā .	3
Sternas, gabalā	500—700	Ahholi, puhrs	200—300
Rubeni	200—300	Bumbeerti, gabalā	2—3
Witas, gabalā	35—60	Diebrunen ūgas, stopā .	7
Babli, pahra	60—90	Pihladschu (fēhrlulſchū)	
Bibles, gabalā	80—100	ogas, stopā .	10
Sofis, gabalā	80—160	Berberizas ūgas, stopā .	10
Kalkuhni, gabalā	250—350	Paejui (Ladiku) ūgas, stopā .	12
Kartupeli, puhrs	60—75	Swaigas ūchampinjonas,	
Salds ūeens, stopā	7—8	mahri	
Beess ūeens, stopā	10	Swaigas ūapoſtgalwi-	
Kupinatas ūeens, stopā	10	nas, 100	200—350
Salds ūrehjums, stopā	20—26	Bulu ūhpoſti, galwinā .	4—6
Slahbs ūrehjums, stopā	40—50	Slahbi ūhpoſti, stopā .	7
Olas, ūchols	100—110	Schahwetas ūenges, 100 .	15—25
Sipholi, stopā	5	Swaigas ūenges, 100 .	15—20
		Sutini, ūahls	80—90
		Keepajā.	
Nudsi us 120 mahrižinu ūemata malfā 55 lap. pudā. Tendenze: ūluso.			
Kweeschi (puhrs) malfā 63—75 lap. pudā.			
Wecchi malfā 54—55 lap. pudā. Tendenze: ūingra.			
Aufas. Labās gaifhās ausas malfā 60—65 lap. pudā; Kurselas ausas malfā 54—57 lap. pudā; Kurslas, Karlowas, Ūelezās-Ūionas, Oblas, Kijewas un Barižin as ausas malfā 53—54 lap. pudā. Mīn ausas (10 proz.) malfā 52 lap. pudā. Tendenze: ūahma.			
Vinfekelas. 7 mehri ūeelu ūeklu malfā 104—105 lap.; 7 mehri ūeelu ūeklu malfā 105—106 lap.; 7 mehri ūeipju ūeklu malfā 108 lap. Tendenze: ūlusa.			
Grīki us 100 mahrižinu ūamata malfā 67—68 lap. pudā. Tendenze: ūurdene.			
Sireni, pebz ūinu labuma, malfā 61—68 lap. pudā. Tendenze: ūingra.			
Kanepeis malfā 102—102½ lap. pudā.			
Alijas. Rupjās ūlijas malfā 50—53 lap. pudā; ūidejās ūlijas doo 46—49 lap. pudā un ūimalkā ūlijas malfā 45 lap. pudā. Tendenze: ūingra.			
		Pahtikas ūenās Keepajā:	
		lap.	lap.
Kartupeli, puhrs	60—70	Bulu ūhpoſti, galwinā .	—
Sweestis, mahrižinā	27—28	Slahbi ūhpoſti, stopā .	5—10
Bublas (dīhwas), mahri	— —	"Knapfers", gabalā .	5
Medus, mahri	25	Ahholi, garnija	14—16
Schahweta ūublas galā, nr.	— —	Bumbeerti, garnija	20—30
Waski, mahri	50—52	Bruhlienes, stopā	—
Olas, 10 gab.	18—20	Sirni ūahlstis, stopā	—
Swaigas ūeens, stopā	10	Gurli, ūchola	6—10
Beespeens, stopā	5—6	Dīhwas ūmistas, gab.	60—70
Rotkejots ūeens, stopā	4	Bibles, gab.	50—60
Salds ūrehjums, stopā	20	Babli, gabalā	30—40
Slahbs ūrehjums, stopā	40	Sofis (dīhwas), gabalā .	150—180
Kabpoſti, ūchola	100—120	Sofis (nosautas), gab.	100—130

Telegrams

Peterburgā, 29. oktobri. Uz zensuras iestava 178. panta pamata eelschleetu ministris aiseleedsis aviši "Pyeonīa Въдомости" (Kreewu Wehstnesis) pahrdot ja numureemē. — Anglu Widus juhras lara tugu ūtots tūshot par 6 tugeem pamairot, lai Anglija wajadisibas brihdi bubiua qatava, ja iżzelas leelakas julas Turzijā. — Wihnes un Beschtaas birščas waldijis leels ustrauums. Papiri stipri irūnchi; tāpat valsts dſelszelu obligācijas. — Anglu tanta un waldiba weenmehr wairak sahkor atsibt, ka Turzijas pastah.vib; warot wairs tikai nodrošinat zaur leel-walstiju kopigu gahdibu. Tadehļi Anglu waldiba wehlotes ar Kreewiju iſlīgt par lopeji sperameent soleem. — Star-kowā attlahta kalmi roktuviņu rūhpneeku faeima. — Tagad pabeigta 10 gadus ilgi westa prahva par Pievīka teſte-mentu. Pirozlis bija sawus miljonus noraknījīs par labu skolam. Manta pebz spr.eduma uſflatama par iahdu, kurai nāv mantneeku.

Parise, 10. novembri (29. oktobri). Tēhdejo notilumi
deht Turzijā Frantschu Widusjuhrs kara lugi uſſahks
fawu ilgadejo brazeenu n̄ austreuma oſtam weenu meh-
nest agrali nela ziūs qaddos. Kara luai tublin dodaš

Londona, 10. novembri (29. oktobri). Avisei "Times"
ir Nomas siro, ka pebz nosibauma ar Angliju. Italeesku

ii viomas jiro, ja pehz nothguma ar Angliju. Italeesku kara lugi warot tublin pehz Anglu laka lugeem dotees juhra, ja tas waadsgs meera ustureschanai. — Angli

ministru preešneeks lords Salsberi turejis runu, kurā tas aizrahdījis, ka baumas par Kreemijas nodomeiem, sīmeiotees už Port Arthuras oftu Ķīnā, esot nedibināts.

mejtoes u Port Arthuras oju ūima, ejot nedibinatais. Winsch tahtak ijskaidroja, ka Anglija warot it meerigi ee-
laistees ar Kreewijn sagħiex nillab tidsnejzibas, ka qie-
lara ūma. Kas att-eż-za uż-żur ġej jaqtajjum, iad Anglu
ministru preċċiduwa iż-żejja ċhaubas, kieni iż-żebbu

mimijru preelschneeks isteiza schaubas, ka hultaus pateep
eemedischot apsolitäs reformas. Bet ja reformas neilishot
eewestas, iad tahdas Turku waldbas rihibas felas buh-
schot Turku walbs krischana — gals; iomehr wiisch do-

majot, la leelvalstis gribot usiuret Turziju, lai til jaureto aiss'aweni Eiropai draudoschju sadurshchios — Eiropas karu. — Wanac (Armeniâ) hiiusichom gubernatorom Van-

— Wunas (Armenija) vijūčiam gubernatoram ūn
pascham dahninats Osmanija ordenis par usjihibū, lai
gan Vari deht ſwas iſturuschanas pret Armenieen u

Anglu webstneela preeskilikumu tika atzelis no amata. Tapat dauds ofizeeru dabujuschi goda sihnes. Konstantinopolē apzeitinati īahdi 100 Armeni. Par jauno Turku ministriju domā, ka ta buhs pilniqi realzionara. Iš Siwas

anno par nemeere Armenia fahdschä. Is Sirijas per nahdschä usbudinoschä sinas. Pebz sinam is Damastus Društi starpb iisablaes bunnras.

Wihne, 11. novembri (30. oktobri). Bulgaru māfī
printschā Borifa pahreeschana pareisījibā notiffshot. 18.

Döpachneis un isdewejs: Grün's Plates.
Afbilbigeer redaktori:
Dr. phil. Arnold's Plates, Dr. philos. B. Sällia.

